Шарҳи моҳонаи таваррум • Июли 2019

Тибқи ҷамъбасти маълумоти оморӣ сатҳи таваррум дар моҳи июли соли равон[1] ба 0,9 фоиз баробар гардид, ки нисбат ба ҳамин моҳи соли гузашта ба андозаи 0,2 банди фоизӣ (б.ф.) кам мебошад.

Мушоҳидаҳо нишон медиҳанд, ки тағйирёбии саҳми молҳои ғайрихӯрокворӣ ва арзиши хизматрасониҳои пулӣ ба аҳолӣ раванди муқаррарии худро бо монанди моҳҳои қаблӣ идома дода, саҳми маҳсулоти хӯрокворӣ бошад (орди навъи якум, гӯшти гов, биринҷ ва сабзавот), аз аввали соли ҷорӣ бинобар сабаби таъсири омилҳои берунӣ, таклифотӣ ва мавсимӣ дар таварруми ҳосилшуда бештар мебошад.

Дар моҳи баррасишаванда таварруми ҳосилшуда аз ҳисоби болоравии нархи маҳсулоти хӯрокворӣ 1,4 фоиз (саҳм дар таваррум 0,7 б.ф.), молҳои ғайрихӯрокворӣ 0,3 фоиз (0,1 б.ф.) ва хизматрасониҳои пулӣ ба аҳолӣ 0,4 фоиз (0,1 б.ф.) ба амал омад.

Дар сохтори маҳсулотҳои хӯрокворӣ дар ин моҳ бештар болоравии нархи маҳсулоти гӯштӣ 2,9 фоиз (аз он гӯшти гов 3,5 фоиз ва гӯшти гӯсфанд 2,6 фоиз), сабзавот 5,2 фоиз (картошка 13,3 фоиз ва сабзӣ 14,3 фоиз) ва меваҷот 2,2 фоиз (тарбуз 25,9 фоиз ва харбуза 18,4 фоиз) ба қайд гирифта шуд.

Вобаста ба ин, тибқи мушоҳидаҳо нархи гӯшти гов дар ҷумҳурӣ дар давоми 7 – моҳи соли ҷорӣ (январ-июл) ба андозаи 18,4 фоиз афзоиш ёфтааст, ки он нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 14,1 фоиз зиёд мебошад. Тавре маълум аст, гӯшти гов яке аз маҳсулоти серистеъмоли аҳолӣ (вазни хоси он дар сабади истеъмолӣ 5,4 фоиз) ба ҳисоб рафта, болоравии нисбатан бештари нархи он дар кишвар шурӯъ аз моҳи майи соли равон оғоз гардид.

Ҳамзамон, дар моҳи баррасишаванда дар сохтори молҳои ғайрихӯрокворӣ асосан болоравии нархҳои маводи шустушӯй, либос ва пойафзол ба назар расид, ки дар маҷмӯъ 0,1 фоизи болоравии сатҳи умумии молҳои ғайрихӯрокворириро ташкил дод.

Нарху тарифҳои хизматрасониҳои пулӣ ба аҳолӣ дар моҳи ҳисоботӣ дар маҷмӯъ тағйирёбии мӯътадил дошта, асосан аз ҳисоби хизматрасониҳои нақлиётӣ, маишӣ ва манзилию коммуналӣ ба вуқӯъ пайваст.

Таварруми моҳона ва солона, бо %
(манбаъ: Агентии омор, ҳисобҳои БМТ)

Афзоиши гурӯҳи нархҳои истеъмолӣ ва саҳми сохтории онҳо дар таваррум, бо % солона
(манбаъ: Агентии омор, ҳисобҳои БМТ)

Таъсири омилҳои мавсимӣ ва берунӣ ба таваррум, бо %
(манбаъ: Агентии омор, ҳисобҳои БМТ)

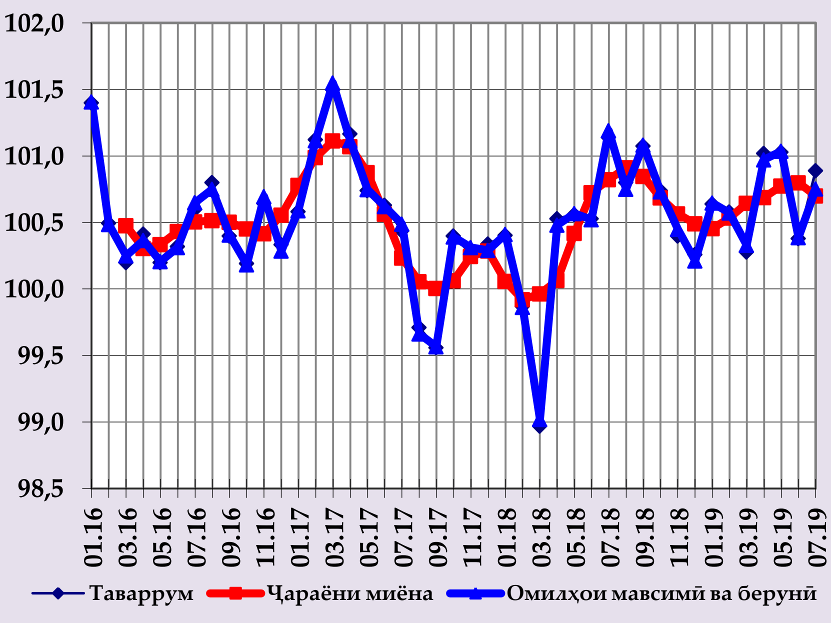

Дар натиҷа, сатҳи таварруми солона (дар 12 моҳи охир) дар моҳи июли соли 2019 тамоюли коҳишёбӣ дошта, 8,4 фоизро ташкил дод, ки нисбат ба моҳи қаблӣ 0,3 б.ф. кам мебошад.

Инчунин, дар моҳи мазкур тамоюли тағйирёбии семоҳаи миёнаи сатҳи таваррум (бо истисноии таъсири омилҳои мавсимӣ) нисбат ба ҳамин моҳи соли қаблӣ коҳиш ёфт, ки раванди мазкур асосан дар натиҷаи коҳишёбии нархи молҳои ғайрихӯрокворӣ ва хизматрасонҳои пулӣ ба аҳолӣ ба амал омад.

Сатҳи таварруми аслӣ** дар моҳи июли соли ҷорӣ 0,5 фоиз[2] ва бо арзёбии солона ба 2,1 фоиз[3] баробар шуд, ки ин аз маҳдуд будани таъсири омилҳои монетарӣ ба сатҳи нархҳо гувоҳӣ медиҳад.

Тибқи таҳлилҳо тамоюли сатҳи таваррум бо дарназардошти интизориҳои таваррум ва коҳишёбии таъсири омилҳои берунию шокҳои мавсимӣ, ба мувозинат омадани талаботу таклифот нисбатан муътадил гардида, дар ҳудуди муқарраршудаи нишондиҳандаи мақсаднок ҷамъбаст хоҳад шуд.

Бонки миллии Тоҷикистон бо мақсади бартараф намудани фишорҳои иловагӣ ба сатҳи таваррум ва то интиҳои сол ноил гардидан ба нишондиҳандаи мақсадноки пешбинишуда татбиқи сиёсати пулию қарзии мутавозунро идома хоҳад дод.

Таварруми аслӣ, бо %, солона
(манбаъ: Агентии омор, ҳисобҳои БМТ)

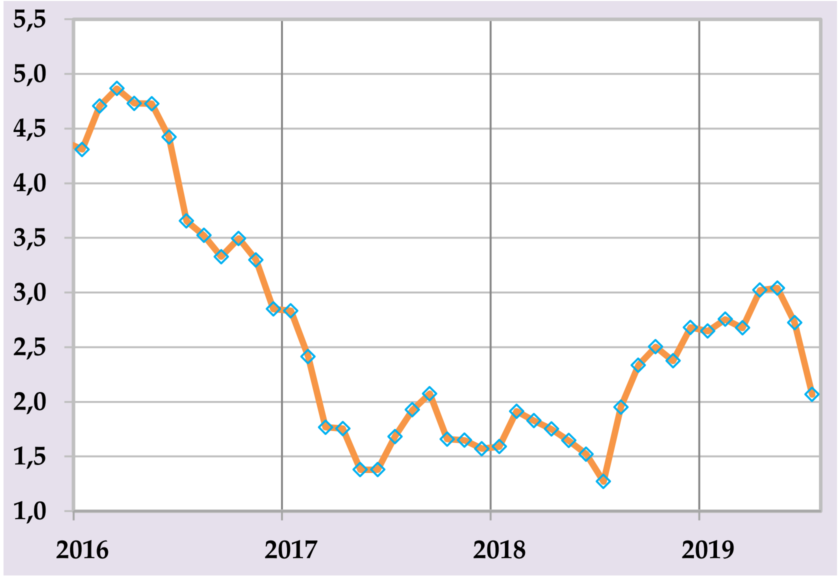

[1] - тибқи маълумоти Агентии омор
[2] - м/м – моҳ нисбат ба моҳ (тағйирёбии моҳона)
[3] - с/с – сол нисбат ба сол (тағйирёбии солона)

Дар ҷаласаи навбатии Кумитаи сиёсати пулию қарзии Бонки миллии Тоҷикистон, ки 2 августи соли 2017 баргузор гардид, Бонки миллии Тоҷикистон ҷиҳати гузариш аз низоми ҳадафгирии нишондиҳандаҳои монетарӣ ба низоми ҳадафгирии таваррум, нишондиҳандаи мақсадноки таваррумро барои давраи миёнамуҳлат муқаррар ва нашр намуд.

**Таварруми аслӣ, ки тамоюли дарозмуддати нархҳоро бе таъсири лаппишҳои кӯтоҳмуддат инъикос менамояд, бо мақсади баҳодиҳӣ ва таҳлили чараёни доимии тағйирёбии сатҳи нархҳо дар асоси маълумоти Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (Агентии омор) аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон ҳисоб карда мешавад. Ҳамчун яке аз қисматҳои таркибии таваррумии умумӣ (намояи нархҳои истеъмолӣ) таваррумии аслӣ раванди устувор ва дарозмуддати тағйирёбии нархҳоро, ки зери таъсири омилҳои талаботи дохилӣ ва монетарӣ ба вуҷуд омадааст, инъикос менамояд. Усули асосии ҳисоби таваррумии аслӣ - усули истисноӣ буда, он бо роҳи хориҷ кардани номгӯи алоҳидаи маҳсулот ва хизматрасониҳои тамоюли тағйирёбии зиёддошта, ки бо тағйирёбии аслии сатҳи нархҳо алоқаманд нест, ҳисоб карда мешавад. Аз сабади намояи нархҳои истеъмолӣ номгӯи маҳсулоти бо лаппишҳои кӯтоҳмуддат ва гузарандаи аз таъсири омилҳои ғайримонетарӣ вобастабуда, аз ҷумла омилҳои таклифот (нархҳои ҷаҳонӣ, шароити табиӣ), мавсимӣ ва маъмурӣ хориҷ карда мешаванд. Яъне, дар ҳисоби таваррумии аслӣ маҳсулоти хоми хӯрокворӣ, маводи сӯзишворӣ ва хизматрасониҳои маъмуран танзимшаванда ба инобат гирифта намешаванд.

Намояи нархҳои истеъмолӣ*

	Вазн,%	тағйирёбии солона,%																Июл, тағйирёбии моҳона,%
		2015	2016	2017	2018					2019								
					Январ	Март	Июн	Сентябр	Декабр	Январ	Феврал	Март	Апрел	Май	Июн	Июл		
Таваррум	**100,0**	**5,1**	**6,1**	**6,7**	**6,5**	**2,5**	**1,6**	**5,0**	**5,4**	**5,6**	**6,4**	**7,8**	**8,3**	**8,8**	**8,7**	**8,4**	**0,9**	
Маҳсулоти хӯрокворӣ ва нӯшокиҳои беспирт	**53,1**	**3,8**	**6,4**	**7,7**	**7,3**	**0,9**	**-2,1**	**4,8**	**4,9**	**6,3**	**7,9**	**10,2**	**11,4**	**12,4**	**13,5**	**14,7**	**1,4**	
Нон ва маҳсулоти нонӣ	17,5	9,1	-2,5	-0,8	-0,9	-3,4	-4,2	4,5	8,9	13,2	15,8	19,7	18,8	18,4	18,8	16,8	0,1	
Биринҷ	2,9	11,6	-9,2	-6,9	-7,0	1,9	8,1	15,8	19,5	20,7	21,9	22,1	25,2	25,4	24,8	22,6	1,7	
Орд	10,7	7,8	-3,0	0,3	0,2	-6,0	-8,2	3,9	9,9	16,0	18,7	25,3	22,7	21,4	22,1	19,6	-0,3	
Гӯшт ва маҳсулоти он	8,3	-10,2	3,7	13,8	14,0	13,5	4,9	6,7	8,6	9,4	10,2	10,4	11,4	14,3	18,0	19,5	2,9	
Гӯшти гов	5,4	-14,3	3,2	14,7	15,0	14,0	3,0	6,1	8,9	9,7	11,2	11,4	12,9	17,2	21,8	23,7	3,5	
Тухм	1,5	5,5	12,0	1,0	0,1	-0,6	0,1	7,7	3,9	1,8	-2,0	6,6	-3,1	7,8	6,0	5,0	-10,8	
Шир ва маҳсулоти ширӣ	1,7	7,3	0,4	4,4	3,7	2,3	3,7	3,4	4,1	2,6	2,4	3,1	3,2	2,0	4,8	4,2	-0,4	
Шир	0,5	16,1	-7,2	6,3	6,3	-2,2	0,7	-1,4	1,3	-2,1	-1,6	0,0	2,3	-1,6	2,7	1,8	-0,7	
Равғани рустанӣ ва ҳайвонот	5,7	12,7	11,3	1,3	0,0	-2,5	-0,8	4,7	9,2	9,1	9,6	10,4	8,1	8,5	5,2	2,1	0,5	
Меваҷот	4,3	12,3	16,7	-1,8	-0,3	6,4	24,2	18,2	4,0	2,3	-3,0	-4,0	-12,2	-16,0	-15,5	-15,2	2,2	
Сабзавот	6,6	-12,4	16,5	40,2	37,1	-6,4	-23,8	-1,4	-10,7	-9,7	-3,6	3,7	18,7	25,5	33,1	53,2	5,2	
Шакар	2,4	19,3	15,0	-6,7	-7,3	-10,1	-11,2	-11,3	2,7	4,4	4,5	5,7	6,3	6,1	-0,6	0,3	0,0	
Нӯшокиҳои беспирт	1,3	13,7	19,9	1,6	2,7	0,6	3,3	3,6	2,8	2,5	5,4	5,1	8,3	6,7	6,2	5,7	0,1	
Хӯроки умумӣ**	**0,9**	**14,9**	**19,9**	**2,7**	**2,7**	**3,9**	**3,9**	**6,9**	**8,0**	**8,0**	**6,7**	**6,7**	**8,1**	**8,1**	**8,1**	**8,1**	**0,1**	
Нӯшокиҳои спиртдор ва тамоку	**1,4**	**15,9**	**11,8**	**6,2**	**6,2**	**8,0**	**4,7**	**6,4**	**5,4**	**6,5**	**4,6**	**3,8**	**3,8**	**3,5**	**3,5**	**2,1**	**0,0**	
Маҳсулоти ғайрихӯрокворӣ	**29,2**	**7,9**	**5,7**	**4,4**	**4,3**	**4,0**	**5,8**	**5,7**	**6,4**	**6,3**	**5,6**	**6,3**	**6,0**	**5,9**	**4,7**	**3,7**	**0,3**	
Либос ва пойафзол	9,7	9,2	14,5	9,2	2,5	3,0	4,9	4,6	5,6	14,4	14,3	14,7	14,4	14,4	13,5	13,1	0,3	
Масолеҳи таъмир ва сохтмон	3,7	2,2	-0,9	2,4	2,5	4,9	6,1	7,0	7,3	7,8	5,5	6,0	5,9	5,2	5,2	4,6	0,0	
Маводи шустушӯӣ	1,8	15,5	1,2	4,0	3,1	4,0	0,7	3,2	6,2	6,2	6,1	7,0	8,0	7,9	9,0	7,0	0,4	
Доруворӣ	2,9	24,7	14,1	1,0	0,7	2,2	1,9	9,2	10,4	10,7	6,3	6,4	9,2	16,7	18,1	14,8	-0,1	
Сӯзишвории нақлиёт	2,0	-7,0	2,9	27,7	25,9	14,1	26,4	14,1	12,2	7,2	3,0	5,4	2,3	0,4	-10,6	-14,1	-1,2	
Дигар намуди сӯзишворӣ	1,3	19,0	3,0	0,9	0,4	-8,1	-8,9	-8,9	-8,4	-8,4	-4,5	-5,0	-12,8	-13,2	-12,7	-13,0	-0,3	
Васоити нақлиёт	0,9	-2,0	0,0	0,0	0,0	0,1	4,4	4,4	5,2	5,2	8,3	8,1	6,9	2,1	0,4	0,9	0,5	
Лавозимот ва ашёи дигари истифодабарии шахсӣ	1,5	7,6	7,1	8,6	7,3	9,1	11,9	8,4	8,3	8,7	8,5	8,5	7,8	6,9	4,9	2,8	-0,1	
Хизматрасониҳо	**15,2**	**2,2**	**4,5**	**7,7**	**7,9**	**5,0**	**7,3**	**4,3**	**4,9**	**2,1**	**3,1**	**3,4**	**3,3**	**3,4**	**1,3**	**-1,9**	**0,4**	
Манзилӣ-коммуналӣ	5,2	3,2	9,8	17,5	17,1	11,7	20,5	11,3	10,8	9,8	9,6	12,3	10,5	9,4	3,2	1,9	-0,9	
Иҷорапулии манзил	0,2	14,3	0,0	0,0	0,0	1,4	4,6	5,0	5,0	5,0	5,0	6,5	6,5	3,3	3,3	3,3	0,0	
Обрасонӣ ва партовбарорӣ	0,7	20,1	5,1	9,1	11,6	8,4	9,5	9,5	9,4	8,4	8,4	8,7	8,7	8,2	8,2	8,2	0,0	
Қувваи барқ	2,6	0,0	28,6	14,7	15,0	15,0	14,9	14,7	14,9	14,6	14,6	14,6	14,4	14,4	14,4	14,4	0,0	
Оби гарм	0,0	14,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	0,0	
Газ	1,1	-6,3	-6,6	40,1	35,7	8,5	52,3	8,7	6,2	2,8	0,9	14,1	4,8	0,5	-23,3	-28,2	-5,1	
Нақлиёт	4,4	-2,3	-1,4	2,8	5,0	0,7	-0,6	-0,7	2,9	-4,8	-0,7	-2,4	-1,0	-0,2	-0,2	-11,2	-0,6	
Алоқа	1,6	0,8	0,0	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	
Маориф	1,6	2,6	11,3	5,3	2,0	1,5	1,5	0,2	0,3	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	-0,1	
Тандурустӣ	0,8	14,0	1,9	1,7	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	13,8	13,8	
Маишӣ	1,9	12,3	5,2	1,1	0,9	1,5	2,9	1,8	3,3	3,3	2,9	3,2	3,4	3,7	3,2	4,1	1,0	

*Дар ҷадвали мазкур номгӯи молу маҳсулот ва хизматрасониҳои истифодаи онҳо ба таври умум ё серистеъмоли аҳолӣ нишон дода шудааст. Аз ин лиҳоз, маълумоти пурра оид ба номгӯи маҳсулот (аз рӯи сабади истеъмолӣ-546 номгӯи маҳсулот) дар сомонаи расмии Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (www.stat.tj) ҷойгир мебошад.
** - Ошхона, қаҳвахона ва тарабхонаҳо